# EUROPOS CENTRINIO BANKO GAIRĖS (ES) 2020/1554

## 2020 m. spalio 14 d.

## kuriomis iš dalies keičiamos Gairių ECB/2011/23 nuostatos dėl duomenų apie išorės sektoriaus statistikos kokybę pateikimo Europos Centriniam Bankui dažnumo (ECB/2020/52)

EUROPOS CENTRINIO BANKO VALDANČIOJI TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statutą, ypač į jo 3 straipsnio 1 dalį, 3 straipsnio 3 dalį, 5 straipsnio 1 dalį, 12 straipsnio 1 dalį, 14 straipsnio 3 dalį ir 16 straipsnį,

atsižvelgdama į 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2533/98 dėl Europos Centrinio Banko renkamos statistinės informacijos ([1]), ypač į jo 4 straipsnį,

kadangi:

(1) išorės sektoriaus statistikos srities duomenų kokybė vertinama vadovaujantis Europos Centrinio Banko (ECB) statistikos kokybės sistema ir tai apima reguliarią ataskaitą, kurią Vykdomoji valdyba teikia ECB valdančiajai tarybai. Duomenų kokybės stebėsena yra labai svarbi ir turėtų būti vykdoma laiku;

(2) tačiau reikėtų pasiekti tinkamą pusiausvyrą tarp stebėsenos poreikio ir atitinkamos informacijos teikimo Valdančiajai tarybai dažnumo. Dėl to reikia patikslinti, kokiu dažnumu Vykdomosios valdybos ataskaitos apie išorės sektoriaus statistikos kokybę bus teikiamos Valdančiajai tarybai. Siekiant išanalizuoti kokybę, pirmąją kokybės ataskaitą Vykdomoji valdyba turėtų pateikti Valdančiajai tarybai po šių gairių priėmimo iki 2022 m. pabaigos;

(3) sąvokos, kuriomis grindžiamas išorės sektoriaus statistikos rinkimas ir rengimas, yra patikimos ir įtvirtintos Tarptautinio valiutos fondo mokėjimų balanso ir tarptautinių investicijų balanso vadovo šeštajame leidime (BV6) ([2]). Tačiau šias sąvokas dažnai reikia patikslinti ir tam tikrais atvejais šie patikslinimai yra itin svarbūs, kad būtų tiksliai parengti euro zonos suvestiniai rodikliai. Dėl to reikia atnaujinti Europos Centrinio Banko gairių 2012/120/ES (ECB/2011/23) ([3]) III priede išdėstytas finansinės sąskaitos ir tarptautinių investicijų balanso sąvokas;

(4) nustačius rimtas duomenų kokybės problemas, Vykdomajai valdybai turėtų būti suteikta galimybė pateikti, jei jos manymu tai būtina, papildomas ataskaitas Valdančiajai tarybai. Dėl tos pačios priežasties taip pat reikėtų numatyti, kad Vykdomoji valdyba galėtų įgyvendinti šią teisę nuo 2022 m.;

(5) vadovaujantis ECB statistikos kokybės sistema, tam tikra tokiose ataskaitose esanti informacija turėtų būti paskelbta viešai;

(6) nuo 2021 m. kovo 1 d. pagal Europos Centrinio Banko gaires (ES) 2018/1151 (ECB/2018/19) ([4]) Vykdomoji valdyba kasmet turi teikti Valdančiajai tarybai ataskaitą apie išorės sektoriaus statistikos kokybę. Siekiant užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp stebėsenos poreikio ir atitinkamos informacijos teikimo Valdančiajai tarybai dažnumo, Gairėse ECB/2011/23 įtvirtintas dažnumas turėtų būti ištęstas numatant, kad ataskaita būtų teikiama kas dvejus metus. Taigi skaidrumo sumetimais turėtų būti skirta pakankamai laiko tarp reikalavimo ataskaitą teikti kasmet pagal Gaires (ES) 2018/1151 taikymo ir naujausio reikalavimo ataskaitą teikti kas dvejus metus pagal šias gaires taikymo. Todėl nacionaliniai centriniai bankai (NCB) ir Vykdomoji valdyba turėtų vykdyti šias gaires nuo 2021 m. liepos 1 d.;

([1]) OL L 318, 1998 11 27, p. 8.
([2]) Paskelbta https://www.imf.org/.
([3]) 2011 m. gruodžio 9 d. Europos Centrinio Banko gairės 2012/120/ES dėl Europos Centrinio Banko statistinės atskaitomybės reikalavimų išorės sektoriaus statistikos srityje (ECB/2011/23) (OL L 65, 2012 3 3, p. 1).
([4]) 2018 m. rugpjūčio 2 d. Europos Centrinio Banko gairės (ES) 2018/1151, kuriomis iš dalies keičiamos Gairės ECB/2011/23 dėl Europos Centrinio Banko statistinės atskaitomybės reikalavimų išorės sektoriaus statistikos srityje (ECB/2018/19) (OL L 209, 2018 8 20, p. 2).

(7) todėl reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti Gaires ECB/2011/23,

PRIĖMĖ ŠIAS GAIRES:

*1 straipsnis*

**Daliniai pakeitimai**

Gairės ECB/2011/23 iš dalies keičiamos taip:

1) 6 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Nepažeisdami V priede nustatytų ECB stebėsenos uždavinių, NCB, prireikus bendradarbiaudami su kitomis kompetentingomis institucijomis, kaip nurodyta 4 straipsnyje, užtikrina Europos Centriniam Bankui teikiamos statistinės informacijos stebėseną ir kokybės įvertinimą. ECB taip pat ir laiku vertina šiuos duomenis.

ECB vykdomoji valdyba kas dvejus metus teikia ECB valdančiajai tarybai ataskaitą apie išorės sektoriaus statistikos kokybę. Vykdomoji valdyba šią ataskaitą pateikia Valdančiajai tarybai iki metų, einančių po kiekvieno atitinkamo dvejų metų laikotarpio, pabaigos. Pirmoji kas dvejus metus teikiama ataskaita pateikiama iki 2022 m. pabaigos. Vykdomoji valdyba gali viešai paskelbti tą ataskaitą ar jos dalį.“;

2) 6 straipsnyje pridedama ši 5 dalis:

„5. Nuo 2022 m. sausio 1 d., nustačiusi rimtas duomenų kokybės problemas, Vykdomoji valdyba, jei būtina, gali pateikti Valdančiajai tarybai papildomas ataskaitas.“;

3) III priedas iš dalies keičiamas remiantis šių gairių priedu.

*2 straipsnis*

**Įsigaliojimas ir įgyvendinimas**

1. Šios gairės įsigalioja tą dieną, kai apie jas pranešama valstybių narių, kurių valiuta yra euro, nacionaliniams centriniams bankams.

2. Eurosistemos centriniai bankai vykdo šias gaires nuo 2021 m. liepos 1 d.

*3 straipsnis*

**Adresatai**

Šios gairės skirtos visiems Eurosistemos centriniams bankams.

Priimta Frankfurte prie Maino 2020 m. spalio 14 d.

*ECB valdančiosios tarybos vardu*
*ECB Pirmininkė*
Christine LAGARDE

*PRIEDAS*

Gairių ECB/2011/23 III priedo 1 skyriaus poskyris „C. *Finansinė sąskaita ir tarptautinių investicijų balansas*“ pakeičiamas taip:

„C. *Finansinė sąskaita ir tarptautinių investicijų balansas*

Apskritai, finansinėje sąskaitoje parodomi su finansiniu turtu ir įsipareigojimais susiję sandoriai, sudaryti tarp rezidentų ir nerezidentų institucinių vienetų. Tačiau siekiant užtikrinti, kad euro zonos suvestinių rodiklių rengimas būtų tikslus, visi nerezidentų išleistų finansinių priemonių apsikeitimai tarp rezidentų institucinių vienetų ir rezidentų išleistų finansinių priemonių apsikeitimai tarp nerezidentų institucinių vienetų turėtų būti parodomi kaip finansiniai sandoriai, t. y. griežtai laikantis skolininko / kreditoriaus principo.

Finansinėje sąskaitoje sandoriai parodomi grynąja verte: grynieji finansinio turto įsigijimai atitinka turto įsigijimus, iš jų atėmus turto sumažėjimą.

Tarptautinių investicijų balanse (TIB) kiekvieno ketvirčio pabaigoje parodoma šalies ekonomikos rezidentų finansinio turto, kuris yra reikalavimai nerezidentams, vertė ir šalies ekonomikos rezidentų įsipareigojimų nerezidentams bei luitinio aukso, kuris laikomas kaip oficialiųjų tarptautinių atsargų turtas, vertė. Turto ir įsipareigojimų skirtumas yra TIB grynoji pozicija (balansas) ir rodo arba reikalavimą grynąja verte arba įsipareigojimą likusiam pasauliui grynąja verte.

TIB vertė laikotarpio pabaigoje yra ankstesnio laikotarpio pabaigos likučio, einamojo laikotarpio sandorių ir kitų pokyčių, kurie atsirado dėl kitų priežasčių nei sandoriai tarp rezidentų ir nerezidentų, rezultatas. Kitiems pokyčiams galima priskirti kitus apimties ir perkainojimo pokyčius, atsiradusius dėl valiutos kursų arba kitų kainų pokyčių.

Funkciniu požiūriu tarptautiniai finansiniai sandoriai ir pozicijos yra skirstomi į tiesiogines investicijas, portfelines investicijas, išvestines finansines priemones (neįtrauktas į oficialiąsias tarptautines atsargas) ir darbuotojų akcijų pasirinkimo sandorius, kitas investicijas ir oficialiąsias tarptautines atsargas. Tarptautiniai finansiniai sandoriai ir pozicijos taip pat klasifikuojami pagal priemonės rūšį ir institucinį sektorių.

Rinkos kainos yra sandorių ir pozicijų vertinimo pagrindas. Neperleidžiamųjų priemonių, t. y. paskolų, indėlių ir kitų gautinų / mokėtinų sumų pozicijos yra vertinamos nominaliąja verte. Tačiau visi sandoriai, susiję su šiomis priemonėmis, yra vertinami rinkos kainomis. Siekiant išspręsti neatitikimą tarp sandorių vertinimo rinkos kainomis ir pozicijų vertinimo nominaliąja verte, pardavėjas parodo perkainojimus dėl kitų kainų pokyčių, įvykusius pardavimo laikotarpiu, kurių dydžiai yra lygūs nominaliosios ir sandorio vertės skirtumui, o pirkėjas parodo priešingą sumą kaip perkainojimus dėl kitų kainų pokyčių. Panašiai parodomi tiesioginių investicijų nuosavybės sandoriai ir pozicijos, kur pozicijos parodo nuosavas lėšas, įvertintas nuosavybės metodu (balansine verte) (žr. tolesnį skyrių).

Mokėjimų balanso ir TIB finansinė sąskaita apima priešpriešinius įrašus apie pajamas, sukauptas iš atitinkamose funkcinėse kategorijose klasifikuojamų priemonių.

6.1. Tiesioginės užsienio investicijos

Tiesioginės investicijos siejamos su vienos šalies ekonomikos rezidentu, kuris kontroliuoja arba turi didelės įtakos kitos šalies ekonomikos rezidento įmonės veiklai. Vadovaujantis tarptautiniais standartais (BV6), tokį ryšį įrodo tai, kada vienos šalies ekonomikos investuotojui rezidentui tiesiogiai arba netiesiogiai priklauso ne mažiau kaip 10 % kitos šalies ekonomikos įmonės rezidentės balsavimo teisių. Remiantis šiuo kriterijumi, tiesioginių investicijų ryšiai gali egzistuoti tarp kelių susijusių įmonių, nepaisant to, ar tie ryšiai apima vieną, ar daugiau grandinių. Jie gali apimti tiesioginių investicijų įmonės patronuojamąsias įmones, jų patronuojamąsias įmones ir partnerių įmones. Jie gali apimti tiesioginių investicijų įmonės patronuojamąsias įmones, jų patronuojamąsias įmones ir partnerių įmones. Nustačius tiesiogines investicijas, visi vėlesni finansiniai srautai arba atsargos tarp susijusių subjektų parodomi kaip tiesioginių investicijų sandoriai / pozicijos.

Nuosavybės kapitalą sudaro filialų kapitalas, taip pat visos akcijos patronuojamosiose ir partnerių įmonėse. Reinvesticijas sudaro tiesioginio investuotojo pelno dalis, kurios patronuojamosios įmonės arba partnerių įmonės nepaskirstė dividendų forma, ir filialų pelnas, nepervestas tiesioginiam investuotojui. Reinvesticijos, kaip priešpriešinis įrašas, parodomos straipsnyje „investicijų pajamos“ (žr. 3.2.3).

Tiesioginių investicijų nuosavybės priemonės ir skolos priemonės toliau skirstomos pagal subjektų tarpusavio ryšį ir pagal investicijų kryptį. Gali būti išskirti trys tiesioginių investicijų ryšių tipai:

a) tiesioginių investuotojų investicijos tiesioginių investicijų įmonėse. Ši kategorija apima tiesioginio investuotojo investicinius srautus (ir likučius) jo tiesioginių investicijų įmonėse (nepriklausomai nuo to, ar jos yra tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamos arba joms daroma įtaka);

b) priešpriešinės investicijos. Šio tipo ryšiai apima tiesioginių investicijų įmonių investicinius srautus (ir likučius) tiesioginio investuotojo įmonėje;

c) tarp susietų įmonių. Jos apima srautus (ir likučius) tarp įmonių, kurios viena kitos nekontroliuoja ar nedaro įtakos viena kitai, tačiau jas abi kontroliuoja arba daro įtaką tas pats tiesioginis investuotojas.

Vertinant tiesioginių investicijų pozicijas, įmonių, kurios įtrauktos į biržos prekybos sąrašus, nuosavybės priemonių likučiai vertinami rinkos kainomis. Priešingai, vertinant tiesioginių investicijų įmonių, neįtrauktų į biržos prekybos sąrašus, nuosavybės priemonių likučius, jie vertinami nuosavybės metodu (balansine verte), naudojant bendrą apibrėžtį, kuri apima šiuos apskaitos straipsnius:

i) apmokėtas kapitalas (išskyrus nuosavas akcijas ir įskaitant akcijų priedus);

ii) visų rūšių rezervai (įskaitant investicines dotacijas, kai pagal apskaitos rekomendacijas jos laikomos bendrovės rezervais);

iii) nepaskirstytasis pelnas, atskaičius nuostolius (įskaitant einamųjų metų rezultatus).

Įmonių, neįtrauktų į biržos prekybos sąrašus, nuosavybės akcijų sandoriai, kurie parodomi finansinėje sąskaitoje, gali skirtis nuo TIB parodomų nuosavų lėšų, įvertintų nuosavybės metodu (balansine verte). Tokie skirtumai parodomi kaip perkainojimai dėl kitų kainų pokyčių.

Kaip geriausia praktika rekomenduojama, kad visos valstybės narės turėtų pradėti rengti tiesioginių užsienio investicijų nuosavybės likučių ir reinvesticijų duomenis pagal tiesioginių užsienio investicijų apklausų, kurios renkamos bent kartą per metus, rezultatus (*).

(*) Turėtų būti atsisakyta šios nepriimtinos praktikos: i) leisti atskaitingiesiems agentams pasirinkti vertinimo kriterijų (rinkos vertė arba nuosavybės metodas (balansinė vertė)); ii) rengiant duomenis apie likučius taikyti nuolatinio inventorizavimo metodą ir (arba) kaupti mokėjimų balanso srautų duomenis.

### 6.2. Investicijų portfelis

Portfelinės investicijos apima skolos arba nuosavybės vertybinių popierių sandorius ir jų pozicijas, išskyrus tuos, kurie priskiriami tiesioginėms investicijoms arba oficialiosioms tarptautinėms atsargoms. Portfelinės investicijos apima nuosavybės vertybinius popierius, investicinių fondų akcijas ir skolos vertybinius popierius, jei jie nėra įtraukti į tiesioginių investicijų arba oficialiųjų tarptautinių atsargų kategorijas. Į portfelines investicijas neįtraukiami atpirkimo sandoriai ir vertybinių popierių skolinimas. Portfelinių investicijų sandoriai ir pozicijos vertinami rinkos kainomis. Jei portfelinėse investicijose yra vertybinių popierių, neįtrauktų į biržos prekybos sąrašus, gali atsirasti sandorių ir pozicijų vertinimo skirtumų – kaip kad yra tiesioginių investicijų į akcijas, neįtrauktas į biržos prekybos sąrašus, atveju. Šiuo atveju tokie skirtumai taip pat turėtų būti parodomi kaip perkainojimai dėl kitų kainų pokyčių.

Įprastas portfelinių investicijų duomenų rinkimo metodas apibrėžtas VI priede.

#### 6.2.1. NUOSAVYBĖS VERTYBINIAI POPIERIAI

Nuosavybės vertybinius popierius sudaro visos priemonės, kurios parodo reikalavimus dėl bendrovių arba kvazibendrovių likutinės vertės po to, kai įvykdyti visų kreditorių reikalavimai. Priešingai nei skolos vertybiniai popieriai, nuosavybės vertybiniai popieriai paprastai nesuteikia savininkui teisės į iš anksto nustatytą sumą arba sumą, nustatomą pagal konkrečią formulę. Nuosavybės vertybinius popierius sudaro akcijos, įtrauktos į biržos prekybos sąrašus, ir akcijos, neįtrauktos į biržos prekybos sąrašus.

Akcijos, įtrauktos į biržos prekybos sąrašus, yra nuosavybės vertybiniai popieriai, įtraukti į pripažintos vertybinių popierių biržos sąrašus arba į bet kokią kitą antrinę rinką. Akcijos, neįtrauktos į biržos prekybos sąrašus, yra nuosavybės vertybiniai popieriai, kurie nėra įtraukti į vertybinių popierių biržos sąrašus.

#### 6.2.2. INVESTICINIŲ FONDŲ AKCIJOS

Investicinių fondų akcijas leidžia investiciniai fondai. Jei fondas yra patikos fondas, jis leidžia vadinamuosius vienetus. Investiciniai fondai yra kolektyvinio investavimo įmonės, kurios sutelkia investuotojų lėšas, naudojamas investicijoms į finansinį ir (arba) nefinansinį turtą. Finansinio tarpininkavimo požiūriu investicinių fondų akcijų vaidmuo yra specialus – kolektyvinio investavimo į kitą turtą būdas – todėl jos identifikuojamos atskirai nuo kitų nuosavybės vertybinių popierių. Be to, skirtingai traktuojamos jų pajamos, nes turi būti įskaitytos reinvesticijos.

6.2.3. SKOLOS VERTYBINIAI POPIERIAI

Skolos vertybiniai popieriai yra perleidžiamosios priemonės, naudojamos kaip skolos įrodymas. Jas sudaro vekseliai, obligacijos, skoliniai įsipareigojimai, perleidžiamieji indėlių sertifikatai, komerciniai vekseliai, turtu užtikrinti vertybiniai popieriai, pinigų rinkos priemonės ir kitos panašios priemonės, kuriomis paprastai prekiaujama finansų rinkose. Skolos vertybinių popierių sandoriai ir pozicijos pagal pradinį terminą skirstomi į trumpalaikius ir ilgalaikius.

6.2.3.1. *TRUMPALAIKIAI SKOLOS VERTYBINIAI POPIERIAI*

Trumpalaikiai skolos vertybiniai popieriai apmokami pagal pareikalavimą arba išleidžiami su vienerių metų arba trumpesniu pradiniu išpirkimo terminu. Paprastai jie suteikia turėtojui besąlyginę teisę nurodytą dieną gauti nurodytą nustatyto dydžio pinigų sumą. Šiomis priemonėmis paprastai prekiaujama su nuolaida organizuotose rinkose; nuolaida priklauso nuo palūkanų normos ir iki išpirkimo termino likusio laiko.

6.2.3.2. *ILGALAIKIAI SKOLOS VERTYBINIAI POPIERIAI*

Ilgalaikiai skolos vertybiniai popieriai išleidžiami su ilgesniu nei vienerių metų pradiniu išpirkimo terminu arba su neapibrėžtu terminu (išskyrus vertybinius popierius iki pareikalavimo, kurie priskiriami trumpalaikiams vertybiniams popieriams). Paprastai jie suteikia turėtojui: a) besąlyginę teisę gauti nustatyto dydžio pinigines pajamas arba sutartimi nustatytas kintamas pinigines pajamas (kai palūkanų išmokėjimas nepriklauso nuo skolininko pajamų) ir b) besąlyginę teisę į nustatyto dydžio sumą, grąžinant pagrindinę skolos sumą nurodytą dieną arba nurodytomis dienomis.

Sandoriai į mokėjimų balansą įrašomi, kai kreditoriai arba skolininkai įtraukia reikalavimą arba įsipareigojimą į savo apskaitą. Sandoriai parodomi faktiškai gauta ar sumokėta kaina, atėmus komisinius ir išlaidas. Taigi vertybinių popierių su atkarpomis atveju įskaitomos palūkanos, susikaupusios nuo paskutinio palūkanų mokėjimo, o vertybinių popierių, kurie buvo išleisti su nuolaida, atveju įskaitomos palūkanos, susikaupusios nuo emisijos. Susikaupusias palūkanas reikia įskaityti ir į mokėjimų balanso finansinę sąskaitą, ir į TIB; šie įrašai turi turėti priešpriešinius įrašus atitinkamuose pajamų sąskaitos straipsniuose.

## 6.3. Išvestinės finansinės priemonės (neįtrauktos į oficialiąsias tarptautines atsargas) ir darbuotojų akcijų pasirinkimo sandoriai

Išvestinės finansinės priemonės sutartis yra finansinė priemonė, susieta su kita konkrečia finansine priemone, rodikliu arba preke, pagal kurią finansų rinkose galima atskirai prekiauti konkrečia finansų rizika (pvz., palūkanų normos, užsienio valiutos kurso, nuosavybės ir prekių kainų, kredito rizika ir kt.). Ši kategorija atskiriama nuo kitų kategorijų, nes ji labiau susijusi su rizikos perleidimu nei lėšų ar kitų išteklių teikimu. Skirtingai nuo kitų funkcinių kategorijų, išvestinės finansinės priemonės negeneruoja pirminių pajamų. Su palūkanų normos išvestinėmis priemonėmis susiję grynieji srautai parodomi kaip išvestinės finansinės priemonės, o ne kaip investicijų pajamos. Išvestinių finansinių priemonių sandoriai ir pozicijos atskiriami nuo pagrindinių priemonių, su kuriomis jie susiję, verčių. Pasirinkimo sandorių atveju parodoma visa premija (t. y. pasirinkimo sandorių pirkimo / pardavimo kaina ir numanomas mokestis už paslaugas). Grąžinamas garantines įmokas sudaro pinigai arba kitas įkaitas, deponuoti siekiant apsaugoti kitą sandorio šalį nuo nemokumo rizikos. Jos priskiriamos indėliams „kitų investicijų“ (jei skolininko įsipareigojimai įtraukti į plačiųjų pinigų kiekį P3) arba „kitų gautinų / mokėtinų sumų“ kategorijose. Negrąžinamos garantinės įmokos (dar vadinamos kintamąja marža) sumažina dėl išvestinės priemonės atsiradusį finansinį įsipareigojimą, todėl jos priskiriamos išvestinių finansinių priemonių sandoriams.

Išvestinių finansinių priemonių vertinimas turėtų būti atliekamas atsižvelgiant į konkrečią rinką. Išvestinių priemonių kainų pokyčiai parodomi kaip turimo turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas (perkainojimai dėl kitų kainų pokyčių). Išvestinių finansinių priemonių sandoriai parodomi tada, kai kreditoriai ir skolininkai reikalavimą arba įsipareigojimą parodo savo apskaitos dokumentuose. Dėl to, kad praktiškai sunku atskirti kai kurių išvestinių priemonių turto ir įsipareigojimų srautus, visi išvestinių finansinių priemonių sandoriai euro zonos mokėjimų balanse parodomi grynąja verte. Išvestinių finansinių priemonių turto ir įsipareigojimų pozicijos TIB statistikoje parodomos bendrąja verte, išskyrus tas išvestines finansines priemones, kurios patenka į oficialiųjų tarptautinių atsargų kategoriją ir parodomos grynąja verte. Dėl praktinių sumetimų įterptosios išvestinės finansinės priemonės neatskiriamos nuo pagrindinės priemonės, su kuria jos yra susijusios.

Darbuotojų akcijų pasirinkimo sandoriai yra bendrovės darbuotojams kaip atlyginimo forma pasiūlyta galimybė nusipirkti bendrovės nuosavybės vertybinių popierių. Jei darbuotojams suteiktu akcijų pasirinkimo sandoriu galima be apribojimų prekiauti finansų rinkose, jis priskiriamas išvestinėms finansinėms priemonėms.

### 6.4. Kitos investicijos

Kitos investicijos yra likutinė kategorija, apimanti pozicijas ir sandorius, kurie nepatenka į tiesioginių investicijų, portfelinių investicijų, išvestinių finansinių priemonių ir darbuotojų akcijų pasirinkimo sandorių arba oficialiųjų tarptautinių atsargų kategorijas. Jeigu toliau išvardytos finansinio turto ir įsipareigojimų rūšys nepriskiriamos tiesioginėms investicijoms arba oficialiosioms tarptautinėms atsargoms, kitos investicijos apima: a) kitas nuosavybės priemones; b) pinigus ir indėlius; c) paskolas (įskaitant TVF kredito naudojimą ir TVF paskolas); d) draudimo, pensijų ir standartinių garantijų sistemas, e) prekybos kreditus ir išankstinius mokėjimus; f) kitas gautinas / mokėtinas sumas ir g) specialiųjų skolinimosi teisių (SST) paskirstymus (turimos SST įtraukiamos į oficialiąsias tarptautines atsargas).

Su nuolaida parduotų paskolų, indėlių ir kitų gautinų arba mokėtinų sumų atveju į finansinę sąskaitą įtrauktos sandorių vertės gali skirtis nuo į TIB įtrauktų nominaliųjų verčių. Tokie skirtumai parodomi kaip perkainojimai dėl kitų kainų pokyčių.

#### 6.4.1. KITOS NUOSAVYBĖS PRIEMONĖS

Kitos nuosavybės priemonės apima ne vertybinių popierių formos nuosavybės priemones, todėl jos nepriskiriamos portfelinėms investicijoms. Dalyvavimas kai kurių tarptautinių organizacijų kapitale nėra vertybiniai popieriai, todėl jis priskiriamas kitoms nuosavybės priemonėms.

#### 6.4.2. PINIGAI IR INDĖLIAI

Pinigai ir indėliai apima apyvartoje esančius pinigus ir indėlius. Indėliai yra standartizuotos, neperleidžiamos sutartys, kurias paprastai siūlo indėlius priimančios įstaigos, leidžiančios kreditoriui padėti saugoti ir vėliau pasiimti įvairias pinigų sumas. Indėliai paprastai būna siūlomi su skolininko garantija grąžinti investuotojui pagrindinę sumą.

Skirtumas tarp „paskolų“ ir „pinigų ir indėlių“ priklauso nuo skolininko tipo. Tai reiškia, kad turto dalyje pinigai, kuriuos pinigus turinčio sektoriaus rezidentas suteikia bankams nerezidentams, turi būti priskiriami „indėliams“, o pinigai, kuriuos pinigus turinčio sektoriaus rezidentas suteikia nerezidentams, kurie nėra bankai (t. y. instituciniams vienetams, išskyrus bankus), turi būti priskiriami „paskoloms“. Įsipareigojimų dalyje pinigai, kuriuos paėmė rezidentai, kurie nėra bankai, t. y. ne pinigų finansinės institucijos (PFI), visada turi būti priskiriami „paskoloms“. Galiausiai šis skirtumas reiškia, kad visi sandoriai tarp rezidentų PFI ir nerezidentų bankų turi būti priskiriami „indėliams“.

#### 6.4.3. PASKOLOS

Paskolos yra finansinis turtas, kuris: a) sukuriamas, kai kreditorius tiesiogiai skolina lėšas skolininkui, ir b) tai patvirtina neperleidžiamieji dokumentai. Ši kategorija apima visas paskolas, įskaitant hipoteką, finansinę nuomą ir atpirkimo tipo operacijas. Visos atpirkimo tipo operacijos, t. y. atpirkimo sandoriai, pardavimo / atpirkimo operacijos ir vertybinių popierių skolinimas (apsikeičiant pinigais kaip įkaitu), laikomos įkeitimu užtikrintomis paskolomis, o ne tiesioginiu vertybinių popierių pirkimu / pardavimu ir parodomos kaip „kitos investicijos“, priskiriant operaciją vykdančiam sektoriui rezidentui. Tokia tvarka, kuri taip pat atitinka bankų ir kitų finansų bendrovių apskaitos praktiką, siekiama tiksliau atspindėti šių finansinių priemonių ekonominį pagrindimą.

#### 6.4.4. DRAUDIMO, PENSIJŲ IR STANDARTINIŲ GARANTIJŲ SISTEMOS

Jos apima: a) ne gyvybės draudimo techninius atidėjinius; b) gyvybės draudimo ir anuiteto įsipareigojimus / teises; c) pensinius įsipareigojimus / teises, pensijų fondų reikalavimus pensijų valdytojams ir ne pensijų fondų įsipareigojimus / teises ir d) standartinių garantijų atidėjinius.

#### 6.4.5. PREKYBOS KREDITAI IR IŠANKSTINIAI MOKĖJIMAI

Prekybos kreditai ir išankstiniai mokėjimai yra prekių ir paslaugų tiekėjų finansiniai reikalavimai jų klientams, atsirandantys prekių ir paslaugų teikėjams tiesiogiai jiems suteikus kreditą, ir išankstiniai mokėjimai už darbą, kuris vykdomas arba turi būti pradėtas, kai klientai iš anksto sumoka už dar nepristatytas prekes ar nesuteiktas paslaugas. Prekybos kreditai ir išankstiniai mokėjimai atsiranda, kai už prekes arba paslaugas sumokama ne tada, kai perleidžiamos prekės nuosavybės teisės ar suteikiama paslauga.

6.4.6. KITOS GAUTINOS / MOKĖTINOS SUMOS

Šią kategoriją sudaro kitos gautinos arba mokėtinos sumos, kurios nėra įtrauktos į prekybos kreditus ir išankstinius mokėjimus arba kitas priemones. Jos apima sukurtą finansinį turtą ir įsipareigojimus, kurie yra kaip atitiktinis įrašas sandoriams, tarp kurių įvykdymo ir atitinkamų mokėjimų už juos yra laiko skirtumas. Jos apima mokestinius įsipareigojimus, vertybinių popierių įsigijimą ir pardavimą, vertybinių popierių skolinimo mokesčius, aukso paskolų mokesčius, darbo užmokesčius, dividendus ir sukauptas, bet dar nesumokėtas socialines įmokas.

6.4.7. SPECIALIŲJŲ SKOLINIMOSI TEISIŲ (SST) PASKIRSTYMAI

SST paskirstymai TVF nariams parodomi kaip gavėjo turimas įsipareigojimas pagal SST „kitose investicijose“, įtraukiant atitinkamą SST įrašą „oficialiųjų tarptautinių atsargų“ straipsnyje.

## 6.5. Oficialiosios tarptautinės atsargos

Oficialiosios tarptautinės atsargos – išorės turtas, kurį pinigų institucijos kontroliuoja ir gali nedelsdamos panaudoti mokėjimų balanso finansavimo reikmėms, intervencijai valiutų rinkose siekiant valdyti valiutos kursą ir kitais susijusiais tikslais (pvz., pasitikėjimui valiuta ir ekonomika palaikyti arba skolinimuisi iš užsienio pagrįsti). Oficialiosios tarptautinės atsargos turi būti turtas, laikomas užsienio valiuta, reikalavimai nerezidentams ir faktiškai egzistuojantis turtas. Potencialus turtas neįtraukiamas. Oficialiųjų tarptautinių atsargų sąvoka pagrįsta pinigų institucijų vykdoma atsargų kontrole ir galimybe jas naudoti.

euro zonos oficialiąsias tarptautines atsargas sudaro Eurosistemos oficialiosios tarptautinės atsargos, t. y. ECB oficialiosios tarptautinės atsargos ir euro zonos nacionalinių centrinių bankų (NCB) laikomos oficialiosios tarptautinės atsargos.

Oficialiosios tarptautinės atsargos turi būti: i) veiksmingai kontroliuojamos Eurosistemos pinigų institucijų, t. y. ECB arba euro zonos NCB, ir ii) labai likvidūs, antrinėje rinkoje paklausūs ir kredito atžvilgiu patikimi reikalavimai, kuriuos Eurosistema turi ne euro zonos rezidentams ir kurios išreikštos konvertuojamomis valiutomis, išskyrus eurą, taip pat piniginiu auksu, atsargų pozicijomis TVF ir SST.

Ši apibrėžtis aiškiai nustato, kad užsienio valiuta išreikšti reikalavimai euro zonos rezidentams bei eurais išreikšti reikalavimai nelaikomi oficialiosiomis tarptautinėmis atsargomis nei nacionaliniu, nei euro zonos lygmeniu. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo institucines nuostatas centrinės valdžios ir (arba) finansų ministerijų užsienio valiutos pozicijos taip pat neįtraukiamos į euro zonos oficialiųjų tarptautinių atsargų apibrėžtį.

ECB oficialiosios tarptautinės atsargos yra sukauptos pagal Europos centrinių bankų sistemos statuto 30 straipsnį, todėl laikoma, kad jas tiesiogiai ir veiksmingai kontroliuoja ECB. Kol neįvyksta tolesnis nuosavybės teisės perleidimas, NCB turimos oficialiosios tarptautinės atsargos yra jų tiesiogiai ir veiksmingai kontroliuojamos bei laikomos kiekvieno atskiro NCB oficialiosiomis tarptautinėmis atsargomis.

Eurosistemos oficialiosios tarptautinės atsargos yra skaičiuojamos bendrąja verte, neįskaitant jokių su oficialiosiomis tarptautinėmis atsargomis susijusių įsipareigojimų, išskyrus tas oficialiąsias tarptautines atsargas, kurios patenka į „išvestinių finansinių priemonių“ subkategoriją, kurios įtraukiamos grynąja verte.

Vertinama atsižvelgiant į rinkos kainas: a) sandoriams vertinti naudojamos rinkoje vyraujančios kainos sandorio sudarymo metu ir b) turimoms lėšoms vertinti naudojamos ataskaitinio laikotarpio pabaigos vidutinės rinkos kainos. Sandorio sudarymo metu rinkoje vyraujantys valiutos keitimo kursai ir vidutiniai ataskaitinio laikotarpio pabaigos rinkos valiutos kursai yra naudojami atitinkamai perskaičiuojant užsienio valiuta išreikštų sandorių ir turimų lėšų vertę eurais.

Vis labiau plintantis požiūris, kad kitos lėšos užsienio valiutomis, neįtrauktos į mokėjimų balanso oficialiųjų tarptautinių atsargų straipsnį ir tarptautinių investicijų balanso statistiką, taip pat galėtų būti svarbus rodiklis, parodantis šalies sugebėjimą vykdyti savo įsipareigojimus užsienio valiuta, buvo įtrauktas į TVF specialųjį duomenų platinimo standartą. Lėšoms užsienio valiutomis apskaičiuoti duomenis apie oficialiąsias tarptautines atsargas bendrąja verte reikia papildyti informacija apie kitą turtą užsienio valiutomis bei su oficialiosiomis tarptautinėmis atsargomis susijusius įsipareigojimus. Atitinkamai, mėnesio duomenys apie Eurosistemos oficialiąsias tarptautines atsargas (bendrąja verte) papildomi informacija apie kitą turtą užsienio valiutomis ir iš anksto nustatytus bei sąlyginius trumpalaikius grynuosius srautus, įtakojančius oficialiąsias tarptautines atsargas bendrąja verte, kurie klasifikuojami pagal likutinę trukmę. Be to, oficialiąsias tarptautines atsargas bendrąja verte reikia išskaidyti pagal valiutas, išreikštas SST valiutomis (iš viso) ir kitomis valiutomis (iš viso) su ketvirčio atsilikimu.

6.5.1. PINIGINIS AUKSAS

Piniginis auksas – auksas, kuris priklauso pinigų institucijoms (arba kitiems subjektams, kuriuos veiksmingai kontroliuoja pinigų institucijos) ir kuris laikomas kaip oficialiosios tarptautinės atsargos. Jis apima luitinį auksą ir nerezidentų nepaskirtojo aukso sąskaitas, suteikiančias teisę reikalauti pateikti auksą.

Turimas piniginis auksas turėtų likti nepakitęs visuose grįžtamuosiuose aukso sandoriuose (aukso apsikeitimo sandoriuose, atpirkimo sandoriuose, paskolose ir indėliuose).

6.5.1.1. **Luitinis auksas** gali būti monetų, lydinių ar luitų, kurių grynumas yra ne mažesnis kaip 995 dalys aukso 1 000 dalių lydinio, pavidalo, įskaitant tokį auksą, laikomą paskirtojo aukso sąskaitose.

6.5.1.2. **Nepaskirtojo aukso sąskaitos** – reikalavimas sąskaitos tvarkytojui pristatyti auksą. Šių sąskaitų teikėjas turi teisę į fizinio (priskirto) aukso oficialiųjų tarptautinių atsargų bazę ir išleidžia auksu denominuotus reikalavimus sąskaitos turėtojams. Nepaskirtojo aukso sąskaitos, nepriskirtos piniginiam auksui, įtraukiamos kaip „kitų investicijų“ kategorijos „pinigai ir indėliai“.

6.5.2. SST

SST – TVF sukurtas ir jo narių turimoms oficialiosioms tarptautinėms atsargoms papildyti skirtas oficialiųjų tarptautinių atsargų turtas. SST laiko tik TVF narių pinigų institucijos ir ribotas tarptautinių finansinių institucijų, kurioms leidžiama jas laikyti, skaičius.

6.5.3. ATSARGŲ POZICIJOS TVF

Tai a) atsargų segmento, t. y. užsienio valiutos, įskaitant SST, kurią šalis narė gali skubiai pasiskolinti iš TVF, ir b) bet kokio TVF įsiskolinimo pagal paskolos susitarimą bendrojoje išteklių sąskaitoje, kuris yra iš anksto nepranešus prieinamas šaliai narei, suma.

6.5.4. KITAS OFICIALIŲJŲ TARPTAUTINIŲ ATSARGŲ TURTAS

Šis turtas apima pinigus ir indėlius, vertybinius popierius, išvestines finansines priemones ir kitus reikalavimus. Indėlių kategorijai priskiriami indėliai iki pareikalavimo. Vertybiniai popieriai apima nerezidentų išleistus likvidžius ir antrinę rinką turinčius nuosavybės priemones ir skolos vertybinius popierius, įskaitant investicinių fondų akcijas arba vienetus. Išvestinės finansinės priemonės įtraukiamos į oficialiąsias tarptautines atsargas tik jei su oficialiųjų tarptautinių atsargų valdymu susijusios išvestinės priemonės yra įtraukiamos į tokio turto vertinimą. Kiti reikalavimai apima paskolas ne bankams nerezidentams, ilgalaikes paskolas TVF patikos sąskaitai ir kitą finansinį turtą, kuris nebuvo įtrauktas anksčiau, bet atitinka oficialiųjų tarptautinių atsargų apibrėžtį.“.